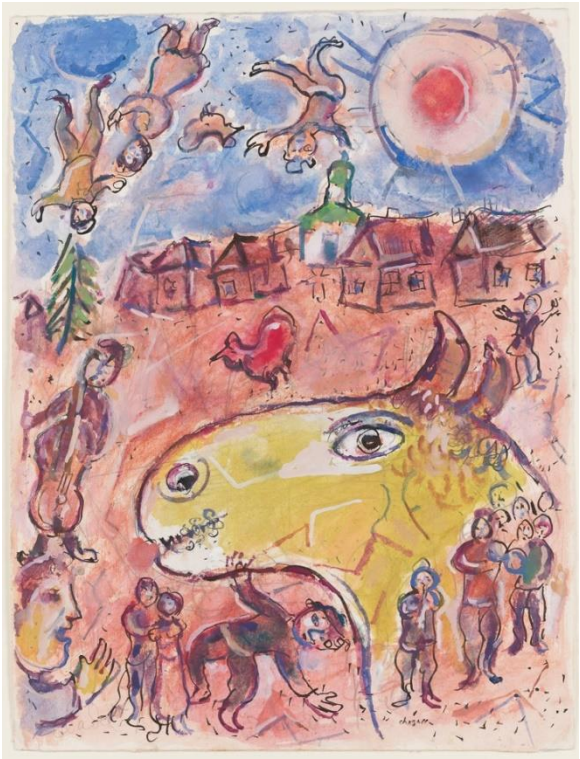
Muzeum Narodowe w Warszawie

Aleje Jerozolimskie 3
00-495 Warszawa
mnw.art.pl

Informacja prasowa
Warszawa, 10/05/2023

Fragmenty audioprzewodnika do wystawy
„MNW kolekcjonuje. Zakupy z lat 2017–2022”
11 maja – 27 sierpnia 2023

Marc Chagall (1887–1985), *Żółty koziołek na wsi* (wersja do *Les Poemes)*, 1968, fot. Muzeum Narodowe w Warszawie, © ADAGP, Paris

Chagall czerpał wiele z tradycji chasydzkiej. Chasydyzm, ruch religijny rozwijający się w Europie Środkowej i Wschodniej, oparty na mistycyzmie, zawierający elementy ludowe, kształtował duchowość żyjących tu Żydów, wyrażającą się w spontanicznych czy wręcz ekstatycznych formach modlitwy, śpiewu, tańca. Określenie *Luftmensch* (człowiek powietrzny), pochodzące z jidysz (języka, którym Chagall najchętniej się posługiwał), a oznaczające marzyciela, człowieka uduchowionego, znalazło swój obrazowy odpowiednik w postaciach zaludniających kompozycje malarza. W *Żółtym koziołku na wsi* pochód muzyków i tancerzy odrywa się od ziemi i wznosi ku niebu na tle panoramy Witebska. Unoszący się ludzie czy zwierzęta, jak kogut, ryba czy kozioł to kolejny znak rozpoznawczy sztuki Chagalla.

Aleje Jerozolimskie 3
00-495 Warszawa
mnw.art.pl

Nieznany artysta, według Martina Schongauera, *Święty Antoni dręczony przez demony*, XVI w. (?), fot. Muzeum Narodowe w Warszawie

Prezentowane na wystawie dzieła pokazują kierunki rozwoju kolekcji muzealnego Gabinetu Rycin i Rysunków. Rysunek wykonany według miedziorytu Martina Schongauera, *Dręczenie św. Antoniego*, to swoisty hołd złożony jednej z najbardziej cenionych prac najsłynniejszego rytownika końca piętnastego wieku. Sygnalizuje zarazem rolę rysunków w minionych wiekach – od „przekaźnika" artystycznych informacji i fascynacji, po autonomiczne dzieło sztuki, będące wyrazem najbardziej spontanicznej ekspresji artysty. Obok rysunków trzonem kolekcji Gabinetu są ryciny, na wystawie prezentowane przez pracę Francisca Goi, która przypomina, że zbiory rysunkowo-graficzne nie bez powodu nazywane są kolekcjami wielkich mistrzów. Tutaj gromadzone są prace najsłynniejszych artystów w dziejach sztuki: Dürera, Rembrandta, Goi czy Toulouse-Lautreca. Przechowywane są również pastele, niezwykle delikatne i wrażliwe na mechaniczne uszkodzenia dzieła z pogranicza malarstwa i rysunku. W zbiorach Gabinetu Rycin i Rysunków znajduje się przeszło 200 tysięcy dzieł. Ten największy w Polsce publiczny zbiór graficzno-rysunkowy pozwala prześledzić drogi i poszukiwania sztuki europejskiej i polskiej na przestrzeni pięciu stuleci – od schyłku średniowiecza po początek XX wieku.

Aleje Jerozolimskie 3
00-495 Warszawa
mnw.art.pl

Cosimo Rosselli (1439–1507), Św. Bernardyn ze Sieny i św. Urszula, ok. 1470–1480, fot. Muzeum Narodowe w Warszawie

Zakup kilkudziesięciu dzieł mistrzów malarstwa europejskiego, który dał początek kolekcji Muzeum, został dokonany 160 lat temu – w sierpniu 1862 roku. Było to zaledwie trzy miesiące po powołaniu Muzeum Sztuk Pięknych, instytucji, która z czasem przekształciła się w MNW. Ówczesny dyrektor Justynian Karnicki udał się do Kolonii i na wyprzedaży kolekcji Johanna Weyera wylicytował 36 obrazów, a siedem kupił w antykwariacie. Kierował się zasadą, aby obrazy należały do najważniejszych szkół malarstwa europejskiego, a zarazem, aby każdą z nich reprezentowało dzieło o wysokim poziomie artystycznym. Stąd w naszej kolekcji malowidła między innymi Bernardina Pinturicchia, Cornelisa van Haarlem, czy Jacoba Jordaensa. Jednym z zakupów Karnickiego był panel przedstawiający świętego Jana Chrzciciela i świętego Franciszka, w katalogu Weyera określony jako „szkoła Giotta”. Nie było to jednak pojedyncze dzieło, lecz część zespołu dekorującego drzwi tabernakulum lub szafki na relikwie. Skromna dotacja, którą dysponował Karnicki, pozwoliła mu na zakup tylko jednej kwatery, pozostałe dwie trafiły do prywatnej kolekcji we Francji. Muzeum Narodowe kupiło je w 2022 roku w paryskiej galerii Sartie. Dzięki temu udało się scalić dzieła rozdzielone w 1862 roku, a które w XV wieku należały zapewne do klasztoru klarysek pod wezwaniem świętej Urszuli we Florencji. Obecnie przypisuje się je znakomitemu florenckiemu malarzowi Cosimo Rossellemu.

Aleje Jerozolimskie 3
00-495 Warszawa
mnw.art.pl

Krzesło z kompletu mebli do jadalni, proj. Edward Trojanowski, wyk. Pracownia Andrzeja Sydora w Krakowie, 1908, fot. Muzeum Narodowe w Warszawie

Wśród ostatnich nabytków Zbiorów Wzornictwa wyjątkową wartość przedstawia komplet mebli do jadalni projektu Edwarda Trojanowskiego, z którego na wystawie obejrzeć możemy jedno krzesło. Ten skromny sprzęt w stylu rustykalnym, z cechami biedermeieru i elementami ornamentyki secesyjnej, jest świadectwem jednej z dróg kształtowania się polskiej sztuki użytkowej. Poszukiwanie rodzimości, wynikającej z zamiłowania do prostoty, połączonej z subtelną dekoracyjnością i perfekcją rzemiosła, jest typowe dla krakowskiego środowiska artystów, skupionych wokół Towarzystwa „Polska Sztuka Stosowana", którego współtwórcą w 1901 roku był między innymi Edward Trojanowski. Uzupełnienie zbiorów o ważny zabytek z początku XX wieku to jeden z elementów strategii budowania kolekcji designu w MNW.

Aleje Jerozolimskie 3
00-495 Warszawa
mnw.art.pl

Pas kontuszowy dwustronny, lity, Królewska manufaktura jedwabna w Grodnie, 1768–1780, fot. Muzeum Narodowe w Warszawie

Zbiory Sztuki Zdobniczej w minionych latach wzbogaciły się o cenne i rzadkie obiekty. Jednym z nich jest XVIII-wieczny pas kontuszowy. Podobne do niego widzimy na licznych portretach sarmackich, przedstawiających osobistości Rzeczpospolitej szlacheckiej. Pasy kontuszowe były długie, czasem nawet ponad czterometrowe, wiązano je na różne sposoby, a do produkcji używano także srebrnych lub złotych nici. Prezentowany na wystawie pas jest bardzo cenny, ponieważ pochodzi ze słynnej manufaktury grodzieńskiej, stanowiącej część wielkiego przemysłowego kompleksu zarządzanego przez Antoniego Tyzenhauza, podskarbiego króla Stanisława Augusta. Znakiem rozpoznawczym tych niesygnowanych wyrobów jest technika tkania i wzory, inspirowane francuską modą. Głowy pasa, czyli jego zakończenia obszyte złotą frędzlą, są ozdobione dwiema asymetrycznymi gałązkami z motywami kwiatowymi. Wciąż, czyli środek pasa, wypełniają tak zwane „pólka” – poprzeczne paski z drobnym ornamentem kwiatowym w kształcie wici i miniaturowych gałązek. Wszystkie polskie pasy wytwarzane w XVIII wieku mają ten sam układ dekoracji i charakterystyczną przemienność motywów i kolorów, dlatego dzielimy je na jednostronne, dwustronne i czterostronne. Nasz pas jest dwustronny, złoto-błękitny z jednej i złoto-zielony z drugiej strony.

Aleje Jerozolimskie 3
00-495 Warszawa
mnw.art.pl

Kontakt dla mediów:
Dział Komunikacji i Marketingu
Muzeum Narodowe w Warszawie
prasa@mnw.art.pl / komunikacja@mnw.art.pl
+48 609 898 833 / +48 22 621 10 31 wew. 268

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO, PROF. DR. HAB. PIOTRA GLIŃSKIEGO

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

MECENASI MUZEUM

PARTNER STRATEGICZNY MUZEUM

PARTNERZY MUZEUM

WSPÓŁPRACA